

Tárgytematika / Course Description

Modern magyar és egyetemes történelem

AKLB_BHTM033

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Horváth Csaba Sándor

Félév / Semester: 2024/25/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 15/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tárgy tanulása során a hallgatók sajátítsák el a korszerű történetiszemléletet. Legyenek vitaképesek, problémaérzékenyek és ismerjék az aktuális történelmi kutatásokat. Az általános műveltség mellett az önálló szakmai ismeretszerzésre is képesek legyenek. A fenti célokat figyelembe véve kell megismertetni a hallgatókat a történelmi tényekkel. Fontos a forrásfeldolgozás, hiszen ezek azok a kiindulópontok, amelyek hiteles támogatást nyújthatnak. Be kell mutatni a modern magyar és egyetemes történelem folyamatait, egymásra hatásukat és a gazdasági, társadalmi és kulturális változásokat. A komplex történelemszemlélet kialakítása fontos cél. A nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó leendő szakemberek ne elszigetelten lássák az egyes történéseket, hanem ok-okozati összefüggésben. Lényeges kiemelni történelmi személyeket is, és megismertetni azok politikai-művelődéstörténeti-eszmetörténeti szerepét. Kiemelendő, hogy politikától és kortól független, lehetőleg objektív, problémaérzékeny történelemszemléletet alakítsunk ki a hallgatókban.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. Az imperializmus kora
2. A dualizmus kora
3. Az első világháború és a forradalmak kora
4. A két világháború közötti időszak
5. Magyarország a két világháború között
6. A második világháború
7. Magyarország a második világháborúban
8. A hidegháború és az enyhülés
9. Koalíciós időszak és a Rákosi-korszak
10. A szovjet tömb és a nyugati világ országai
11. Az 1956-os forradalom és szabadságharc
12. A „kis hidegháború” és a szovjet rendszer válsága. A kétpólusú világ összeomlása
13. A Kádár-korszak
14. A pártállami rendszer összeomlása hazánkban, Magyarország az ezredfordulón

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Aláírás feltétele: Az aláírás feltétele a korszakhoz (Az imperializmus és dualizmus korától a 20. század végéig!) kapcsolódó választott témából 5–10 oldal közötti terjedelemben egy beadandó dolgozat elkészítése – szakszerű jegyzetapparátussal –, a végén a felhasznált irodalmak és bibliográfiai mutatóik feltüntetésével, illetve formai követelményekkel (doc- vagy pdf-formátumban), mely leadási határideje: a szorgalmi időszak utolsó hete. Plágium leadása szigorúan TILOS! paperir2021@gmail.com

Vizsgára bocsátás feltétele: Az aláírás megszerzése

(90 perces írásbeli vizsga)

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Kötelező irodalom:

Gergely András (szerk.): Magyarország története a 19. században. Bp., Osiris, 2005. (kijelölt részek)

Grenville, J. A. S.: A history of world. From the 20th to the 21st century. London–New York, Routledge, 2005.

Hobsbawm, E. J.: A birodalmak kora, 1875–1914. Bp., Pannonica, 2004.

Hobsbawm, E. J.: A szélsőségek kora. A rövid 20. század története 1914–1991. Bp., Pannonica, 1998.

Lowe, Normann: Modern world history. New York, Palgrave Macmillan, 2013.

Németh István (szerk.): 20. századi egyetemes történet, I–II. kötet. Bp., Osiris, 2006.

Romsics Ignác: Magyarország története a XX. században. Bp., Osiris, 2005.

Vadász Sándor (szerk.): 19. századi egyetemes történelem 1789–1914. Bp., Korona, 2005. (kijelölt részek)

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL

Modernkori egyetemes történelem

Arany Anett – N. Rózsa Erzsébet – Szalai Máté: Az Iszlám Állam Kalifátusa. Bp., Osiris, 2016.

- Avineri, Shlomo:** A modern cionizmus kialakulása. A zsidó állam szellemi gyökerei. Bp., Századvég, 1994.
- Behringer, Wolfgang:** A klíma kultúrtörténete. A jégkorszaktól a globális felmelegedésig. Bp., Corvina, 2010.
- Behringer, Wolfgang:** A sport kultúrtörténete. Az ókori Olimpiáktól napjainkig. Bp., Corvina, 2014.
- Berend T. Iván:** Európa gazdaság a 20. században. Bp., História, 2008.
- Berend T. Iván – Ránki György:** Európa gazdasága a 19. században. 1780–1914. Bp., Gondolat, 1987.
- Braham, R. L.:** A népirtás politikája. A holokauszt Magyarországon. Bp., Gondolat, 1997.
- Cameron, Rondo:** A világgazdaság rövid története. Bp., Maecenas, 1994.
- Churchill, Winston:** A második világháború 1–2. Bp., Európa, 1995.
- Davies, Norman:** Európa története. Bp., Osiris, 2001.
- Diederiks, H., A., et alii (szerk.):** Nyugat-európai gazdaság- és társadalomtörténet. Bp., Osiris, 1995.
- Diószegi István – Harsányi Iván – Krausz Tamás – Németh István (szerk.):** 20. századi egyetemes történet. I–III. Bp., Korona, 1997–1999.
- Egedy Gergely:** Nagy-Britannia története. Bp., Aula, 1999.
- Egedy Gergely:** Nagy-Britannia története 1945–1987. Bp., Kossuth, 2011.
- Fage, J. D. – Tordoff, William:** Afrika története. Bp., Osiris, 2004.
- Fischer Ferenc:** Megosztott világ A Kelet–Nyugat, Észak–Dél nemzetközi kapcsolatok fő vonásai (1941–1991). Bp.–Pécs, Dialóg Campus, 2001.
- Font Márta – Krausz Tamás – Niederhauser Emil – Szvák Gyula:** Oroszország története. Bp., Pannonica, 2001.

Gáti Vera – Balogh András: Gandhi kortársak Gandhiról. Bp., Napvilág, 2000.

Gernet, Jacques: A kínai civilizáció története. Bp., Osiris, 2005.

Gyarmati György: Európa alkonya. A nemzetközi viszonyok átrendeződése a II. világháború után. Székesfehérvár, Comenius Tanulmányi Társaság, 1990.

Halmosy Dénes (szerk.): Nemzetközi szerződések, 1918–1945. Bp., Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1983.

Halmosy Dénes (szerk.): Nemzetközi szerződések, 1945–1982. Bp., Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1985.

Header, Henry: Olaszország rövid története. Bp., Maecenas, 1992.

Horváth Jenő: Az európai integráció története napról napra 1945–2000. Kronológia. Bp., Osiris, 2001.

Jelavich, Barbara: A Balkán története I–II. Bp., Bp., Osiris-2000, 1996.

J. Nagy László: Az arab országok története a XIX–XX. században. Bp., Eötvös, 1997.

Keegan, John: A második világháború. Bp., Európa, 2003.

Kennedy, Paul: Nagy hatalmak tündöklése és bukása. Gazdasági változások és katonai konfliktusok 1500–2000. Bp., Akadémiai, 1992.

Kissinger, Henry: Diplomácia. Bp., Panem-Grafo, 1997.

Krausz Tamás: Sztálin élete és kora. Bp., Pannonica, 2003.

Krausz Tamás: Antiszemitizmus – holokauszt – államszocializmus. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 2004.

Krausz Tamás (szerk.): Gulag. A szovjet táborrendszer története. Bp., Pannonica, 2001.

Magyar bor – bortörténelem. Rubicon. Történelmi Folyóirat. 2003. 1-2. szám.

Magyarics Tamás: Az Egyesült Államok külpolitikájának története. Bp., Eötvös, 2000.

- Majoros István – Ormos Mária:** Európa a nemzetközi küzdőtéren. Felemelkedés és hanyatlás, 1814–1945. Bp., Osiris, 2003.
- Németh István:** Németország története. Egységtől az egységig (1871–1990). Bp., Aula, 2002.
- Németh István:** Európa 1945–2000. A megosztástól az egységig. Bp., Aula, 2004.
- Nora, Pierre:** Emlékezet és történelem között. Bp., Napvilág, 2010.
- N. Rózsa Erzsébet:** Az arab tavasz. A Közel-Kelet átalakulása. Bp., Osiris, 2015.
- Ormos Mária:** Hitler, Sztálin, Bp., Pannonica, 1999.
- Ormos Mária – Harsányi Iván:** Mussolini – Franco. Bp., Pannonica, 2001.
- Price, Roger:** Franciaország története. Bp., Maecenas, 1994.
- Roberts, Martin:** Európa története 1900–1973. Az új barbárság kora? Bp., Akadémiai, 1992.
- Rostoványi Zsolt (szerk.):** Az iszlám Európában. Bp., Aula, 2010.
- Rostoványi Zsolt:** Az iszlám világ és a Nyugat. Bp., Corvina, 2004.
- Roth, Ralf – Jacolin, Henry (szerk.):** Eastern European Railways in Transition. Nineteenth to Twenty-first Centuries. Surrey, Ashgate, 2013.
- Sellers, Charles – May, Henry – McMillen, Neil R.:** Az Egyesült Államok története. Bp., Maecenas, 1995.
- Schivelbusch, Wolfgang:** A vasúti utazás története. A tér is az idő iparosodása a 19. században. Bp., Napvilág, 2008.
- Szántó György Tibor:** Anglia története. Bp., Kozmosz, 1986.
- Tenigl-Takács László:** India története. Bp., Medicina, 1997.

Tomka Béla: Európa társadalomtörténete a XX. században. Bp., Osiris, 2009.

Modernkori magyar történelem

Bán Dávid: Utazás a pályaudvar körül. Az első indóháztól a plázaudvarokig. Bp., Matura TN – L'Harmattan, 2011.

Csonkaréti Károly: Az Osztrák–Magyar Monarchia hadihajói 1867–1918. Bp., Kossuth, 2010.

Czére Béla: Magyarország közlekedése a 19. században (1780–1914). Bp., MÁV Rt., 1997.

Czére Béla: Magyarország közlekedése a 20. században. I. Köt. Bp., MÁV Rt., 2000.

Fülöp Mihály – Sipos Péter: Magyarország külpolitikája a XX. században. Bp., Aula, 1998.

Galántai József: Az I. világháború. Bp., Korona, 2000.

Gergely Jenő: Magyarország története 1919 őszétől a II. világháború végéig. Bp., IKVA, 1991.

Gergely Jenő – Izsák Lajos – Pölöskei Ferenc (szerk.): 20. századi magyar történelem 1900–1994. Budapest, Korona, 2001.

Gerő András: Ferenc József és a magyarok. Bp., Közép- és Kelet-európai Tört. és Társ. Kut. Közalapítvány, 2016.

Gosztonyi Péter: A kormányzó Horthy Miklós és az emigráció. Bp., Százszorszép, 1992.

Gyarmati György (szerk.): Államvédelem a Rákosi korszakban. Bp., Történeti Hivatal, 2000.

Gyarmati György: A Rákosi-korszak – rendszerváltó fordulatok évtizede Magyarországon, 1945–56. Bp., Rubicon-Ház Bt., 2011.

Gyáni Gábor: Magánélet Horthy Miklós korában. Bp., Corvina, 2011.

Gyáni Gábor – Kövér György: Magyarország társadalomtörténete a reformkortól a második világháborúig. Bp.,

Osiris, 2006.

Gyáni Gábor – Nagy Beáta (szerk.): Nők a modernizálódó magyar társadalomban. Debrecen, Csokonai, 2006.

Honvári János (szerk.): Magyarország gazdaságtörténete a honfoglalástól a 20. század közepéig. Bp., Aula, 1998.

Huszár Tibor: Az elittől a nómenklatúráig. Az intézményesített káderpolitika kialakulása Magyarországon (1945–1989). Bp., Corvina, 2007.

Huszár Tibor: Kádár János politikai életrajza (1956. november–1989. június). Bp., Szabad Tér – Kossuth, 2003.

Izsák Lajos: Rendszerváltástól rendszerváltásig. Bp., Kulturtrade, 1999.

Kövér György: Iparosodás agrárországban. Magyarország gazdaságtörténete 1848–1914. Bp., Gondolat, 1982.

Majdán János: A közlekedés története Magyarországon (1700–2000). Pécs, Pro Pannonia, 2014.

Majtényi György: K-vonal. Uralmi elit és luxus a szocializmusban. Bp., Nyitott Könyvműhely, 2009.

Majtényi György: A tudomány lajtorjája. „Társadalmi mobilitás” és „új értelmiség” Magyarországon a II. világháború után. Bp., Gondolat, 2005.

Méray Tibor: Nagy Imre élete és halála. Bp., Noran, 2006.

Mink András (szerk.): Rendszerváltás. Bp., Osiris, 2018.

Nagy József: IV. Károly. Bp., Göncöl, 1995.

Ormos Mária: Magyarország a két világháború korában 1914–1945. Debrecen, Csokonai, 1998.

Pallai Péter – Sárközi Mátyás: Némi demokráciától a népi demokráciáig. A kommunista hatalomátvétel története Magyarországon a BBC-Archívum tükrében (1945–1948). Bp., Helikon, 2008.

Pölöskei Ferenc – Gergely Jenő – Izsák Lajos (szerk.): Magyarország története 1918–1990. Bp., Korona, 1995.

Pütkösti Árpád: Rákosi a csúcson 1948–1953. Bp., Európa, 1996.

Rainer M. János: Az 1956-os magyar forradalom. Bp., Osiris, 2016.

Romsics Ignác: A trianoni békeszerződés. Bp., Osiris, 2001.

Romsics Ignác: Az 1947-es párizsi békeszerződés. Bp., Osiris, 2006.

Szegedi Péter: Az első aranykor – a magyar foci 1945-ig. Bp., Akadémiai, 2016.

Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián: Elhallgatott múlt – a pártállam és a belügy. A politikai rendőrség működése Magyarországon 1956–1990. Bp., Corvina, 2008.

Tabajdi Gábor – Ungváry Krisztián: A diktatúrák árnyékában. Titkos helyszínek, szimbolikus terek és emlékhelyek. Bp., Jaffa, 2013.

Tóth Eszter Zsófia: Kádár leányai – nők a szocialista időkben. Bp., Nyitott Könyvműhely, 2010.

Ungváry Krisztián (szerk.): A második világháború. Bp., Osiris, 2005.

Valuch Tibor: A hétköznapi élet Kádár János korában. Bp., Corvina, 2006.

Valuch Tibor: A lódentől a miniszoknyáig. A XX. század második felének magyarországi öltözködéstörténete. Bp., Corvina – 1956-os Intézet, 2004.

Valuch Tibor: Magánélet Kádár János korában. Bp., Osiris, 2011.

Valuch Tibor: Magyarország társadalomtörténete a XX. század második felében. Bp., Osiris, 2002.

Zeidler Miklós (szerk.): Trianon. Bp., Osiris, 2003.